

67. møde

Torsdag den 10. marts 1983 kl. 10.00

Dagsorden:

1) Første behandling af lovforslag nr. L 157:

Forslag til lov om den skattemæssige behandling af udgifter til sagkyndig bistand i skattesager.

2) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 53:

Forslag til folketingsbeslutning om udarbejdelse af en fondsbeskatningslov.

Af Lykketoft (S), Rahbæk Møller (SF), Bernhard Baunsgaard (RV) og Wilhelm (VS).

3) Første behandling af lovforslag nr. L 151:

Forslag til lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner.

4) Første behandling af lovforslag nr. L 152:

Forslag til lov om ændring af lov om statshospitalernes overførelse til amtskommunerne, lov om hovedstadsområdet kollektive personbefordring og merværdiafgiftsloven. (Ændret tilskudsregulering).

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 41:

Forslag til folketingsbeslutning om forbrydelser mod kvinder og børn.

Af Alice Faber (SF) m.fl.

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 44:

Forslag til folketingsbeslutning om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser.

Af Wilhelm (VS) m.fl.

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 48:

Forslag til folketingsbeslutning om hjælp til voldtægts ofre.

Af Tove Niemann (FP) m.fl.

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 52:

Forslag til folketingsbeslutning om undersøgelse af politiets og anklagemyndighedens behandling af sagen mod rederiet Trigons brud på FNs våbenembargo mod Sydafrika.

Af Steen Folke (VS) og Gert Petersen (SF) m.fl.

Meddelelser fra formanden:

Første næstformand (Knud Østergaard):

Medlemmer af folketinget Dorte Bennedsen (S), Sonja Mikkelsen (S), Riishøj (SF), Marianne Bentsen-Pedersen (SF), Ole Vig Jensen (RV) og Lone Dybkjær (RV) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om den humanistiske basisuddannelse ved RUC.

(Beslutningsforslag nr. B 88).

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Dorte Bennedsen (S):

På socialdemokratiets, socialistisk folkepartis og det radikale venstres vegne skal jeg som ordfører for forslagsstillerne tillade mig at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om den humanistiske basisuddannelse ved RUC.

(Beslutningsforslag nr. B 88).

Jeg skal i øvrigt henvise til beslutningsforslagets tekst og de bemærkninger, der ledsager det.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Første behandling af lovforslag nr. L 157:

Forslag til lov om den skattemæssige behandling af udgifter til sagkyndig bistand i skattesager.

(Fremsat 18/2 83).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Tastesen (S):

Vi er i socialdemokratiet ikke glade for dette lovforslag. Vi erkender, at der skal tages stærkere hensyn til borgernes retssikkerhed på skattelovgivningens område, men vi er principielt imod nye fradrag i skattesystemet. Gennem forslag, som er fremsat her i Folketinget, og gennem administrative foranstaltninger, der er iværksat af ministeriet for skatter og afgifter, er der taget skridt henimod en større retssikkerhed – jeg tænker ikke mindst på forslaget om bindende forhåndsbesked. Lad mig i denne forbindelse også erindre om, at skattestyrelsesloven er af forholdsvis ny dato, og efter den reform af skattestyrelsesloven, der har fundet sted, er der sket væsentlige skridt fremad med hensyn til retssikkerheden og en hurtigere behandling i skattesystemet.

Hvad fradragsretten for sagkyndig bistand angår, er vi kommet i den situation, at en landsretsdom fra 18. juni 1982 har underkendt den praksis, der har været brugt gennem mere end 10 år. Det var derfor en rigtig beslutning, den tidligere minister, hr. Lykke-toft, tog, da han besluttede at anke sagen til højesteret. Det er derimod en forkert beslutning, den nuværende minister har taget, når han har trukket anken tilbage. Beslutningen er nok udtryk for ministerens politiske vurdering, men han må dog ikke føle sig på helt sikker grund, siden han har valgt at fremsætte et lovforslag. Det skal ministeren dog ikke have utak for, for det giver os mulighed for politisk at vurdere, hvorledes vi tackler dette vanskelige problem.

Efter socialdemokratiets mening står valget mellem to muligheder, og her vil jeg gerne citere hr. Bernhard Baunsgaard, fra sidste gang vi behandlede dette sagsområde – det står i Folketingstidende sp. 7313 fra den 13. maj 1982. Hr. Bernhard Baunsgaard siger:

»... jeg synes, det er rimeligt, at vi får en praksis gennemført, hvorefter man ikke får fradragsret, men erstatning for de udgifter, man har haft ved at føre skattesager ved domstolene, når der har været rimelig grund til det.«

Vi vil gerne have en vurdering af, hvordan en sådan ordning kan gennemføres i praksis.

Opnås enighed herom, må lovgivningen i øvrigt ændres, så retstilstanden ændres på grund af den beslutning, der er taget i østre landsret. Lad mig i øvrigt sige, at man regner med, at det drejer sig om et provenu på ca. 60 mill. kr., og det bliver vel så til et skatteprovenu på ca. 30 mill. kr. Vi har jo loven om fri proces. Man kan ikke frigøre sig for den tanke, at for 30 mill. kr. ville man kunne støtte borgerne gennem fri proces o.lign. for et ganske væsentligt beløb her, men vi må altså vurdere disse ting.

Skulle vore overvejelser derimod mod forventning føre til, at vi ikke kan komme igenem på denne måde, må vi for at støtte forslaget i hvert fald forlange visse ændringer.

For det første skal de udgifter, der er fradragsberettigede, fradrages i skatten og ikke i den skattepligtige indkomst. Vi vil ikke fortsat være med til at cementere uligheden i skattesystemet.

For det andet må vi overveje, hvor grænsen skal drages. Skal det være straks, når man ikke kan enes med ligningskommissionen, eller bør retten til fradrag først indtræde på et senere tidspunkt? Socialdemokratiet vil i givet fald være mest indstillet på, at retten til fradrag for udgifter til sagkyndig bistand først indtræder på det tidspunkt, hvor landskatteretten har truffet sin afgørelse, således at det bliver de væsentlige omkostninger, der er forbundet med en sagsbehandling for domstolene, der er fradragsberettigede.

Man vil altså kunne forstå, at hvis dette lovforslag skulle nå frem til anden behandling, vil vor stilling være afhængig af lovforslagets udseende på dette tidspunkt.

Hagen Hagensen (KF):

Det er for os meget tilfredsstillende, at skatteministeren har fremsat dette lovforslag. Det er fremsat for at styrke den retssikkerhed på skatteområdet, som der er særdeles god grund til at få styrket. Der har siddet udvalg om disse spørgsmål, og de har da også peget på dette forhold og faktisk fundet, at det var en naturlig ting at gå ind i drøftelser herom.

Det må være rimeligt, at man skal have ret til at få sin ret, og at det ikke skal koste den pågældende noget. Det må også naturligt være således, at man fastlægger nøjagtigt det, man skal betale skat af, og det er efter, at man har afholdt de omkostninger, der er for-

[Hagen Hagensen]

bundet med at finde frem til den skattepligtige indkomst.

Jeg vil godt sige, at denne ret til at fratække omkostninger var gældende i lang, lang tid, mens vi havde skattefradragsretten, men uvist af hvilken grund fandt landsskatte retten i forbindelse med denne rets bortfald ud af, at man heller ikke længere havde adgang til at fratække de omkostninger, man havde ved at føre skattesager. Jeg har aldrig være enig heri, og jeg har sådan set undret mig over, at ingen har villet prøve dette spørgsmål ved domstolene før. Men nu har vi altså fået en østre landsrets dom, der fortæller os ganske klart, at der i det pågældende tilfælde kunne fradrages de omkostninger, der har været forbundet med at føre skattesagen.

Jeg kan ikke være enig i, at det er forkert, at man har frafaldet anken og fremsat dette lovforslag i stedet for. Jeg synes, det er helt korrekt, at vi både får en tilbundsående drøftelse af forholdene og også får det lagt helt klart, hvilke omkostninger der kan trækkes fra, og hvem der kan gøre det.

Jeg tror ikke på, at det vil være det rimelige at give erstatning for de beløb, der gives ud for at føre skattesager. Det vil blive meget, meget vanskeligt at finde frem til de rette kriterier for dette. Derimod er det meget nemmere at have med at gøre at anerkende de omkostninger, der med rimelighed har været afholdt til at føre skattesager.

Nu er det jo sådan – og det er korrekt – at efter at vi har fået skattestyrelsesloven, finder flere og flere sager deres afgørelse i de lavere led, og ud fra den betragtning må man også sige, at så bliver de sagsomkostningsbeløb, der er forbundet med at føre sager, formentlig også af mindre størrelse. Jeg synes, det er en god ting, at man er nået frem til at få de fleste sager afgjort, uden at de skal igennem alt for mange klageinstanser, men vi må naturligvis se tiden an og se, om det bliver ved med at være sådan. Her er i hvert fald lagt en god grund for, at man kan få klaret tingene i første omgang.

Jeg skal ganske for egen regning føje til, at de praktiske skattefolk, som jeg har med at gøre, gerne så, at man fik adgang til at fradrage også omkostninger ved udfyldning af selvangivelse, fordi det ville skabe et bedre ligningsgrundlag og derved simpelt hen gøre, at man havde færre skattesager. Der var et

større ansvar forbundet med at indgive selvangivelsen med den sagkyndige bistand, man havde haft dertil.

Det blev nævnt af ordføreren for socialdemokratiet, at vi har regler om fri proces. Det er korrekt, det har vi, men det strækker jo slet ikke til, når der er tale om en lang, lang række skatteydere, der måske netop fører sager af denne art, og som må føre dem, fordi de aldeles ikke falder ind under det regelsæt, der gælder for fri proces.

Så vil jeg gerne sige, at det er jo den skattepligtige indkomst, der skal gøres op på rette måde, og de omkostninger, der er forbundet dermed, må også kunne trækkes fra i indkomsten og ikke i skatten.

Når alt dette er sagt, vil jeg sige, at vi naturligvis skal gennemgå dette meget nøje i udvalget, og jeg peger på, at der i lovforslaget er sat en begrænsning for, hvem der kan yde bistand, og hvilke omkostninger der derfor kan trækkes fra, men jeg understreger, at det også i lovforslaget er anført, at personer, der kan ligestilles med den personkreds, der i øvrigt er nævnt, også vil kunne komme i betragtning. Jeg siger dette med henblik på en henvendelse, der er tilgået mig fra Dansk Revisor Union, en henvendelse, som der naturligvis vil blive taget hensyn til under udvalgsarbejdet.

Når jeg har sagt dette, hilser jeg igen lovforslaget velkommen og håber på, det kan blive gennemført og dermed medvirke til, at det antal klagesager, der har været, må blive begrænset, således at vi får afgjort flere sager på et klart grundlag i så lav en skatteinstans, som det nu engang er gørligt. Vi går positivt ind i udvalgsarbejdet herom.

Anders Poulsen (V):

For venstre er det et ganske principielt spørgsmål, at der er fradragsret for borgernes udgifter i forbindelse med førelse af skattesager. Det er det, fordi det berører det fundamentale i forholdet mellem borgere og forvaltningssystemer, og rent teoretisk burde det være sådan, at borgerne aldrig kunne komme i klemme i vore forvaltningssystemer. Det ved vi desværre godt kan finde sted i praksis med de komplicerede regler, vi har, og derfor må det også være sådan, at når der er en berettiget tvist mellem forvaltningsmyndigheder og borgere, så ydes der borgerne økono-

[Anders Poulsen]

misk kompensation i den forbindelse. Det er altså en ganske fundamental retssikkerhedsforanstaltning, at der er denne fradragsret i skattesager.

Som det allerede tidligere har været nævnt, var der jo frem til omkring 1970 heller ikke tvivl om fradragsretten for disse udgifter. Der blev så anlagt en ny administrativ fortolkning på det tidspunkt, som gjorde, at man fandt, at i og med, at fradragsretten for personlige skatter var bortfaldet, var fradraget for disse bistandsudgifter også bortfaldet.

Vi har i venstre ikke anset denne fortolkning for at være rigtig, og vi har derfor også 3 gange inden for de senere år fremsat lovforslag her i folketinget om at få genindført fradragsretten. Der har ikke været nogen domstolsprøvelse af dette spørgsmål, før vi kom frem til 1982, hvor østre landsret afsagde dom i en sag, og østre landsret sagde, at der var fradragsret for disse udgifter. Fradragsretten var ikke fjernet via en lovgivning, og derfor måtte retstilstanden for så vidt være klarlagt på området. Vi har derfor også fra venstres side ment, at den rigtige løsning på spørgsmålet var udstedelse af et cirkulære.

Skatteministeren har ment, at det var fornuddent med lovgivning på området, og jeg er nødt til at sige på venstres vegne, at det naturligvis er ministerens ansvar. Der er nok også forbundet en vis risiko med dette, og nu må vi se, hvordan dette lovforslag kommer gennem folketinget.

På grundlag af disse ting, også min bemærkning om ministerens ansvar, som vi naturligvis erkender det er på dette felt, kan jeg meddele tilslutning til lovforslaget fra venstres side.

Hove Sørensen (SF):

I SF kan vi ikke lide dette forslag. Jeg kan godt se, at skatteministeren har fået et problem, når landsretten er gået imod den hidtil brugte praksis i disse sager, men den logiske konsekvens behøver jo ikke nødvendigvis være, at man så indretter lovgivningen efter retspraksis. Man kunne lige så godt være gået den anden vej og have indrettet lovgivningen efter den praksis, man har brugt indtil nu, og der er åbenbart forskellige holdninger til det spørgsmål i regeringen, for hvor skatteministeren her foreslår netop at indrette

lovgivningen efter en retsafgørelse, har vi set socialministeren benytte lige præcis den modsatte praksis.

Jeg synes, det altid er et problem, når folk skal betale for at få deres ret, men det problem løses efter min mening ikke ved at give et fradrag for de udgifter, der har været ved at få ret. Vi mener, der er mange andre sager, hvor uretfærdigheden er meget større end i skattesager, og de problemer mener vi skal løses, før vi tager fat på skattesagerne.

Vi kan ikke støtte dette lovforslag, som det foreligger.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg vil godt begynde med en kommentar til dem, der begynder at drage paralleller over til sociallovgivningen, og sige, at der er da i hvert fald den forskel, at når det er skattevæsenet, er det penge fra borgerne til staten, men når det er det sociale område, er det den modsatte vej, og deri må der i hvert fald ligge en forskel.

Jeg vil sige derefter, at vi kan helt tiltræde den betragtning, at når det drejer sig om forholdet mellem skatteyderen og det offentlige, altså skattevæsenet, så er skatteyderen helt klart den svage part, og derfor er det rimeligt at overveje, om man kan bringe en bedre balance ind i forholdet. Derfor kan jeg meddele ministeren, at vi positivt interesseret vil deltage i udvalgsarbejdet vedrørende dette lovforslag og medvirke på bedste måde til, at man finder den rigtigste løsning.

Jeg kan sige, at vi har også overvejet og haft oppe til drøftelse, om vi kunne være enige med hr. Anders Poulsen i, at det kunne have været ordnet med et cirkulære fra ministeriet, men det bliver der nok nærmere anledning til at få afklaret under udvalgsarbejdet.

Så har jeg nogle spørgsmål.

Se, jeg er vidende om, at en række erhvervsvirksomheder har revisorbistand, har advokatbistand, og at omkostningerne hertil, når man har erhvervsvirksomhed, bliver reguleret regnet som driftsudgifter og bliver fraregnet i virksomhedernes driftsomkostninger. Jeg går ud fra, at det er lovligt. Hvis det er lovligt, er det altså allerede således, at en del borgere har fradragsret vedrørende de udgifter, de har til bistand på den ene og den anden måde i duellen med skattemyndighe-

[Askjær Jørgensen]

derne. Jeg vil gerne spørge ministeren, om ikke det er sådan, at hvis en fabrikant via sin erhvervsvirksomhed har revisorbistand og advokatbistand – og hvad der måtte være på den ene og den anden måde – er det typisk, at den bistand rækker helt til og i det store og hele også rækker det meste af fabrikantens private sager, bl.a. mellemværender med skattevæsenet, fordi det typisk vil være nøjagtigt det samme som fabrikantens erhvervsvirksomhed. Det gælder måske især, hvis det er små private virksomheder, der ikke drives i selskabsform. Men er det således, at de mennesker, der driver en privat virksomhed og hidtil har fratrukket omkostninger til revisor- og advokatbistand, har overtrådt lovgivningen, er det således, at man har snydt i skat, hvis alle de omkostninger, man har haft til bistand, er trukket fra, så tror jeg, der er utrolig mange sager, der ikke er afgjort. Men hvis det er således, at det er reglementeret, at en privatejet virksomhed fradrager de omkostninger, den har til advokat- og revisorbistand over for skattemyndighederne, fuldt ud, kan jeg se, at der i hvert fald er et skævt forhold i relation til lønmodtagere, der ikke kan trække noget fra. Så må man sige, at der er tale om en forskelsbehandling, og så er det jo ganske forbavsende, hvis socialdemokratiet og SF går imod, at lønmodtagere ligestilles med erhvervsdrivende. Men det kan så måske føres derhen, som jeg ofte siger, at især SF er et lønmodtagerfjendsk parti.

Men der er altså en hel del ting her: hvordan borgerne er stillet i de forskellige situationer, og om der er retfærdighed mellem grupperne indbyrdes – som vi må have endeligt afdækket under udvalgsarbejdet, og det vil fremskridtspartiet deltage positivt og aktivt og interesseret i.

Emmert Andersen (CD):

CD er glad for dette forslag, der er en del af regeringens politik omkring en forbedring af retssikkerheden. Det er jo meget ofte således, at hvis der er kontroverser mellem samfundet – i dette tilfælde skattevæsenet – på den ene side og borgeren på den anden side, er det samfundet eller skattevæsenet, der har fat i den lange ende. Det er således, vil jeg tro, at mange borgere, som har været utilfredse, har undladt at gennemføre en sag, simpelt hen fordi de ikke har haft tid, kræf-

ter og råd til at gennemføre en sådan langvarig skattesag.

Samfundet har jo masser af embedsmænd til sin rådighed, de har juridisk ekspertise, de har økonomisk ekspertise, hvorimod borgeren, som meget ofte har stået med bevisbyrden, ikke har haft de samme muligheder. Det må derfor være helt klart og rimeligt, at han nu kan fradrage de udgifter, han har til i hvert fald advokat og revisor. Derudover har han meget ofte mange andre omkostninger, og det er spørgsmålet, om vi under udvalgsarbejdet skulle diskutere disse ting også, for det tager jo tid at gennemføre sådan nogle ting. Han bruger måske megen tid i forskellige udvalg, og hvad ved jeg. Det må vi også kigge på.

Forslaget har noget med ret og rimelighed at gøre, og vi er glade for, at vi foruden at kunne fradrage revisor- og advokatudgifter også kan få fradrag for dokumentation af supplerende oplysninger osv. Vi mener, det er ret og rimelighed, det her, det er CD-politik, så det kan vi varmt anbefale.

Vi skal måske også under udvalgsarbejdet diskutere fri proces. Det er jo således, at for at der kan være noget ved at kunne fradrage udgifter, skal man også have noget at fradrage i, og hvis man ikke har det, er fradragene ikke så meget værd. Men som sagt: vi kan varmt anbefale lovforslaget.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg er enig med ministeren i, at vi må have en lovgivning angående fradragsretten for saglig bistand i skattesager efter østre landsrets dom af 18. juni 1982.

Ministeren foreslår nu, at den sagkyndige bistand skal være fradragsberettiget allerede fra ligningsmyndighederne over landsskatte retten og til domstolene, og så kan jeg jo kun sige, at et sådant forslag må bygge på – for at bruge et citat – at der eksisterer et sundt og naturligt fjendskab mellem borger og administration, for ellers ville dette ikke være nødvendigt. Jeg er uenig i denne betragtning. Administrationen har til opgave loyalt at administrere de love, som vi vedtager i folketinget. Derunder skal den naturligvis tage hensyn til, at borgerne får deres ret. Det samme gælder for landsskatte retten. Jeg er derfor enig med socialdemokratiets ordfører i, at fradragsretten bør sætte ind, når vi går

[Bernhard Baunsgaard]

til domstolene, for domstolene har til opgave på baggrund af det, der fremføres, at træffe en beslutning, og da er det klart, at borgeren kan have brug for at støtte sig til andre. Det er den ene ting, jeg gerne vil sige om dette forslag. Jeg vil ikke underbygge, at vi skulle have sådan et fjendskab mellem borger og administration, tværtimod.

Så er der fradragsretten. Ministeren foreslår, at fradraget skal ske i indkomsten; det vil sige, at ministeren fortsat ønsker, at de borgere, der har bedst råd til det, skal have 73 pct. i år i tilskud gennem skatterabatten til at føre deres skattesag, mens en folkepensionist skal have 40 pct. i skatterabat, i tilskud, til at føre en skattesag. Det er, som jeg adskillige gange har haft lejlighed til at sige, et så asocialt forslag, at vi ikke kan støtte det. Derimod kan der nok være grund til at gennemføre fradragsret i skatten, og det vil sige, at man giver samme tilskud til alle uanset indkomst, hvis ikke – og her vil jeg gerne overveje det, som socialdemokratiets ordfører sagde – vi måske kan klare det hele ved en udbygning af fri proces.

Men dér vil jeg godt med det samme anmelde nogle betænkeligheder. Det har været vanskeligt – for vanskeligt – at få godkendt fri proces, selv i tilfælde, hvor jeg i hvert fald synes, det havde været berettiget, men jeg vil gerne se på, om det er en udvej, vi kan bruge.

Wilhjelm (VS):

Det er et smukt og rigtigt princip, at det ikke skal koste noget at få sin ret, og det princip vil VS gerne støtte, når der er lejlighed til det, men det er jo ikke helt det princip, man har fulgt i dette forslag. Det er faktisk langtfra det princip, man har fulgt.

For det første er der mange andre områder end lige dette, hvor det i dag koster meget at få sin ret, så det er et, man kunne sige tilfældigt valgt område, og jeg er lidt nervøs for, at det ikke er så tilfældigt endda. Det er et meget politisk bestemt valgt område og ikke nødvendigvis dér, hvor det gør mest ondt at få sin ret.

Jeg forstod hr. Tastesens ord om fri proces sådan, at for disse 30 mill. kr. ville man kunne gøre godt langt ud over dette område, der er begrænset til skattesager, på områder,

hvor det i dag koster meget at få sin ret, og det er jeg enig med socialdemokratiet i.

Det var den første indvending.

Den anden indvending er, at dette forslag ikke engang fører til, at det ikke kommer til at koste noget at få sin ret, når man har ret. Det fører til, at man får en refusion på halvdelen, men i øvrigt med en asocial fordelingsnøgle, nemlig marginalskatteprocenten, så det lever heller ikke op til princippet på den led.

Den tredje indvending, som nok er den vigtigste, er, at forslaget også indebærer, at man skal have refusionen, hvis man ikke får sin ret, hvis man bare har kværueret, måske ganske uden grund.

Forslaget vil altså komme til at virke som en opfordring til overforbrug af skatteekspertbistand til skattetænkning. Det vil belaste skattemyndighederne, det vil nok skabe beskæftigelse for de her forskellige skatteakrobater, men det kan ikke være rimeligt, at man ved en sådan ordning direkte opfordrer til et overforbrug af ekspertbistand til skattetænkning, og det er den uundgåelige følge af dette forslag.

Så vidt jeg kan se af § 2, stk. 2 – nu indrømmer jeg, at vi er nede i småtingsafdelingen, men alligevel – må det betyde, at de meget beskedne gebyrer, som skatteministeren foreslog forleden dag for at give DUC, A. P. Møller og Kristian Mogensen forhåndsbeskeder med hensyn til kulbrinteskattelovens fortolkning, nu også er fradragsberettigede. De må være omfattet af dette, så vidt jeg kan se, og det sætter måske bare i relief, hvor beskedne de gebyrer i forvejen var.

Dette forslag opfylder ikke den smukke hensigt, jeg nævnte i starten, og som vi gerne vil støtte. Det har nogle meget, meget kedelige bivirkninger, og vi vil kun være med til noget i den retning, hvis det lykkes at få det kapslet ind til at dreje sig om de sager, hvor det virkelig i dag koster noget at få sin ret. Vi skal jo huske på, at der normalt gives dækning for dele af sagsomkostningerne, hvis man får ret, så det er jo ikke rigtigt, hvis det bliver fremstillet, som om der overhovedet ingen compensation er for udgifterne. Men der er kedelige sager, hvor disse dækninger ikke har dækket helt, og dem vil vi godt være med til at kigge på for at finde en løsning. Men de andre – kunne man håbe – utilsigtede virkninger, som dette forslag vil

[Wilhelm]

få, er så omfattende, at vi i hvert fald ikke kan støtte lovforslaget, som det ser ud nu.

Arne Bjerregaard (KrF):

Ret beset må man vel sige, at lovgivning på området i grunden er unødvendig, efter at domstolen har talt, men muligvis kan det være en fordel at lovgive på området, og så må vi da sige, at kristeligt folkeparti kan støtte det fremsatte forslag. For at ingen skal rippe op i historien, skal jeg da gerne tilføje: selv om vi tidligere har ønsket en anden udformning, idet vi tidligere har givet udtryk for, at vi hellere så en godtgørelsesordning for dem, der fik ret. På trods af dette skal vi støtte det fremsatte lovforslag.

Ministeren for skatter og afgifter (Isi Foighel):

I den diskussion om retssikkerhed inden for skatteområdet, som har fundet sted de sidste par år, er der gjort 2 synspunkter gældende. Det ene synspunkt er, at man nærmest skulle have okkulte evner for at finde frem til, hvad der var gældende skatteret i dette land, og det andet synspunkt, som jeg selv har gjort mig til talsmand for, er, at man skal være velhavende for at få sin ret. Begge disse synspunkter er naturligvis uacceptable i et skattesystem i et moderne samfund, og det må derfor være regeringens og folketingets opgave at løse de problemer, der er tale om her.

Spørgsmålet om skattelovens uklarhed og vanskelige forståelighed for den enkelte skatteyder er et problem, vi kan løse på forskellige måder, og vi er da også i gang med at søge det løst, bl. a. ved at forsøge at gøre skattelovene mere enkle, mere sammenhængende, mere klare og, som hr. Tastesen sagde det, gennem det lovforslag, regeringen har fremsat i folketinget med hensyn til at få bindende forhåndsbesked.

Disse forslag og disse bestræbelser er naturligvis udtryk for en ganske bestemt holdning, nemlig at skattebyrden er en byrde, som det offentlige pålægger hver eneste borger i dette samfund, og det er rart at konstatere, at borgerne i vort samfund i og for sig ikke er utilfredse med, at de skal betale skat, men de ønsker at betale retfærdigt og rimeligt, og at skatten opkræves på en forståelig og fornuftig måde. Denne indstilling fører til,

at det for den i regeringen, der administrerer skatteområdet, må være en klar prioritet, at hensynet først og fremmest må være til borgeren, når vi administrerer skattelovene. Det er derfor af stor betydning for regeringen, at det forslag, vi fremsætter her, og som vi drøfter i dag for første gang, bliver vedtaget, for det er udtryk for et hensyn til den enkelte skatteborger, idet han nemlig ikke skal stå alene, når han kommer ud i vanskeligheder, antagelig fordi han ikke rigtig kan forstå sammenhængen i det indviklede skattesystem, vi har.

Dette synspunkt og denne holdning er også forklaringen på, at jeg har fundet det rigtigt i modsætning til min forgænger at hæve anken til højesteret af østre landsrets dom, der blev afsagt i 1982. Landsretssagen var anlagt af et ægtepar, som igennem mange år har ført en kamp mod myndighederne for at få deres ret, og de fik langt om længe deres ret ved højesteret. Men i mellemtiden havde det kostet dem betydelige udgifter plus forskellige andre ulykker, der kan ramme folk, der fører kamp mod myndighederne. Østre landsret sagde enstemmigt, at de er berettigede til at fradrage disse udgifter i indkomsten. Der er noget urimeligt i, at man, når man er enig i det resultat, østre landsret er kommet til, skal tvinge borgerne til yderligere at vente nogle år og få yderligere omkostninger og gennemgå en ny sag ved højesteret, når østre landsrets dom i det konkrete tilfælde er udtryk for en retfærdighedshandling.

Når det ikke kan blive ved østre landsrets dom, og når jeg ikke finder det rigtigt at lade det blive ved østre landsrets dom og udstede et cirkulære, så skyldes det ikke det konkrete resultat, østre landsret er kommet til, eller at jeg ikke fuldt ud kan tiltræde synspunkterne i konklusionen i østre landsrets dom. Det skyldes, at der er tvivl om dommens rækkevidde.

Østre landsrets dom drejer sig om omkostninger til advokat og revisor, der står i forbindelse med driftsudgifter. Ja men der er andre mennesker i dette land, der har problemer med deres skattesager, end den gruppe i landet, hvor skattesagerne kun opstår i forbindelse med driftsudgifter. Den store lønmodtagergruppe kan f. eks. have et problem, hvilket ikke er usandsynligt, vedrørende forståelsen af den nye lov om ægtefællebeskatning, og det står jo ikke i forbindelse

[Ministeren for skatter og afgifter]

med driftsudgifter. Hvorfor skal de mennesker, der har et skatteproblem, ikke have den samme retsstilling, som østre landsret har fastslået at personer skal have, når deres advokatbistand står i forbindelse med driftsudgifter?

Med andre ord er dette lovforslag et udtryk for, at den retstilstand, som nu er fastslået ved domstolene, skal gælde for alle skatteydere og på samme måde, nemlig at udgifterne skal fradrages i den skattepligtige indkomst.

Hr. Tastesen gjorde opmærksom på, at der er andre muligheder. Det tror jeg ikke hr. Tastesen har ret i. Han pegede på, at det rigtige ville være, at man gav erstatning for de omkostninger, borgerne har haft ved at få deres ret, og hr. Wilhjelm var inde på det samme. Det er meget vanskeligt, for hvornår skal man have erstatning? Man skal jo kun have erstatning – efter de regler, der gælder i dette samfund – hvis man med føje har ført en retssag, altså hvis der har været grund til at føre en retssag. Ja men hvem skal afgøre, hvorvidt man med føje har klaget over en ligningskommissions afgørelse? Det skal den ligningskommission, som modtager klagen og skal tage stilling til den. Det vil sige, at hver gang ligningskommissionen stadfæster en tidligere afgørelse, for nu at tage første instans, så må den jo logisk komme til det resultat, at det ikke har været med føje, man har rejst sagen. Den retstilstand kan vi ikke have på et område, der er så indviklet. Det kan være med føje, at man rejser et spørgsmål, selv om man ikke får medhold. Derfor kan det system, som jeg erkender er rigtigere, at man får ét hundrede procent dækning for sine omkostninger, ikke praktisk gennemføres, og derfor er vi tilbage til spørgsmålet om, at der skal ske et fradrag.

Når lovforslaget indeholder, at fradraget skal ske i indkomsten og ikke i skatten, skyldes det ikke så meget de provenumæssige virkninger, der her er tale om, for de provenumæssige forskelle mellem fradrag i indkomsten og fradrag i skatten er ikke overvældende store. Det skyldes, at vi nu har østre landsrets dom for, at man kan fradrage i indkomsten, og det er denne dom, vi gerne vil brede ud til alle skatteydere. Man må huske på, at den dom, der er blevet afsagt, ikke giver udtryk for, hvad der skal være gældende ret for fremtiden. Nej, dommen giver ud-

tryk for, hvad der hele tiden har været gældende ret med hjemmel i statsskatteoven af 1903, og § 6 a deri taler om disse driftsudgifter. Dommen fastslår, hvad der hele tiden har været gældende ret, og jeg betragter den praksis, skattemyndighederne har haft siden kildeskatteovens indførelse, som en episode, der nu er sat bom for. Med andre ord fastslår dommen, hvad der hele tiden har været gældende ret, og det er det synspunkt, lovforslaget bygger på.

Så har man rejst det spørgsmål, hvilke sager der skal være omfattet af reglerne om bistand, og man har både fra hr. Tastesens side og fra hr. Bernhard Baunsgaards side sagt, at det kun skal være sager ved landskatteretten. Det tror jeg er en misforståelse. Jeg har den største respekt for de højeste retsinstanser i dette land, men det er ikke afgørende for retssikkerheden, hvilket resultat de kommer til. Det afgørende for retssikkerheden er, hvem borgerne møder i første instans. Mange borgere giver nemlig op efter første instans, fordi det ofte har været en ikke særlig rar oplevelse, hvad det jo aldrig er at skulle tale sin sag og argumentere mod myndighederne ved en eller anden instans.

Jeg må tage afstand fra det, hr. Bernhard Baunsgaard sagde om fjendskab mellem borgere og skattemyndigheder. Jeg tror ikke, at der er et sådant fjendskab, og hvis der er, må vi selvfølgelig få det afskaffet. Det afgørende er, at skattemyndighederne pålægger borgerne visse pligter, og at borgerne har svært ved at forstå deres rettigheder, med andre ord, hvad der sker i første instans i det danske retssystem. Hvad enten vi taler om domstolene, eller vi taler om skattesystemet, som i dag er på dagsordenen, er det første instans, der er vigtig for befolkningens opfattelse af, hvad der gælder.

Men dertil kommer et andet synspunkt, nemlig at det også er af interesse for skattemyndighederne at begrænse antallet af klagesager, for det er ufrugtbart i et samfund at have mange klagesager, og et retssystem, et skattesystem, må have til formål, at sagerne så hurtigt som muligt afgøres rigtigt i forhold til borgerne og rigtigt i forhold til systemet. Vi mener, at det er af betydning for de 30.000 klager til ligningskommissionen, at disse 30.000 mennesker på et meget tidligt tidspunkt får sagkyndig bistand, sådan at de rigtige oplysninger kommer frem i første in-

[Ministeren for skatter og afgifter]

stans, og således at der er sagkyndige, der fortæller borgerne: denne sag skal I føre videre – eller: denne sag skal I ikke føre videre, idet myndighederne har ret. Jeg vil ikke tale om noget så lavt som provenubesparelser i den forbindelse, men jeg vil tale om, at vi sparer skatteadministrationen og får ressourcer tilovers til en rigtigere ligning, hvis vi kan slippe for nogle tusinde klagesager om året ved simpelt hen at sørge for, at borgerne får den rette bistand.

Så har man rejst spørgsmålet om, hvorfor det kun skal gælde for skatteområdet. Jeg kan svare, at jeg alene er ansvarlig for skatteområdet – med den opgavefordeling, vi har i regeringen. Jeg synes i og for sig, at det er betydningsfuldt og rigtigt, at borgerne også har mulighed for sagkyndig bistand i andre sager, hvor de står over for det offentlige, men det er som sagt ikke mit bord, og det er ikke det, vi diskuterer i dag. Dette, at man ikke opnår det fuldkomne på alle områder, kan ikke være til hinder for, at man støtter et regeringsforslag, der på et enkelt område skaber markant bedre forhold for den enkelte borger.

Det er blevet sagt her, at man opfordrer til et overforbrug af sagkyndig bistand i forbindelse med skattetænkning. Det forstår jeg slet ikke. Der er ingen opfordring til noget som helst overforbrug i forbindelse med det fradrag, vi foreslår her. Det er måske det eneste fradrag, der ikke kan give anledning til misundelse eller til misbrug, simpelt hen fordi det er et fradrag, vi kun giver mennesker, der af en eller anden grund er kommet i vanskeligheder i systemet. Det er i det øjeblik, hvor de er kommet i vanskeligheder, at de har brug for denne økonomiske håndsrækning fra det offentlige gennem fradraget og for den holdningsmæssige tilkendegivelse, at skattesystemet skal være borgervenligt.

De argumenter, der er blevet fremført her i dag, tyder på, at man over en bred front i folketinget er interesseret i, at vi forbedrer retssikkerheden for borgerne også på denne måde. Det er jeg taknemlig for. Der er uenighed om, hvorledes vi skal gøre det, og det er klart, at det er ting, vi skal diskutere i udvalget, hvor jeg naturligvis vil være lydør, men fortsat vil argumentere for, at de synspunkter, der står i lovforslaget, i virkeligheden er de rigtige synspunkter.

Tastesen (S):

Efter at have lyttet til debatten og efter at have hørt ministeren for skatter og afgifter føler jeg egentlig trang til at sige tak til ministeren for, at han har valgt den form at fremsætte et lovforslag fremfor at udsende et cirkulære. Netop ved at fremsætte lovforslaget åbnes der for en politisk vurdering af, om der findes alternativer til det forslag, ministeren har fremsat her, og denne vurdering må vi i gang med i skatte- og afgiftsudvalget.

Der er kommet et indlæg her fra ministeren, hvori han afviser erstatningsvejen og fri procesvejen. Jeg er ikke blevet overbevist af ministerens tale, og jeg vil derfor arbejde for, at vi i udvalget får vurderet, hvilke muligheder der er, og hvor langt vi kan komme med tilsvarende beløb som det, ministeren gennem lovforslaget vil stille til rådighed i denne sammenhæng. Lad os se, hvor langt vi kommer, og se, om der er en alternativ mulighed, der kan bruges, og som er mere hensigtsmæssig, eller noget af grundlaget for lovforslaget her kan bruges.

Jeg har derudover 2 bemærkninger. Den ene er til spørgsmålet om et cirkulære eller et lovforslag. Hvis ministeren udsender et cirkulære, er det klart, at ministeren er bundet af landsretdommen. Cirkulæret skal være i overensstemmelse med den retstilstand, landsretdommen giver udtryk for. Men ministeren er ikke politisk bundet til at komme med et lovforslag om fradrag i indkomsten i stedet for fradrag i skatten. Ministeren ved, at i lighedsdiskussionen er der en stærk politisk vilje til at få ændret fordelingen i vort skattesystem, så alle folk behandles ens. På det område synes jeg at ministeren har svigtet ved, at hans politiske intention synes at være et fradrag i indkomsten i stedet for et fradrag i skatten. Det er altså udelukkende en politisk vurdering, der ligger bag.

Det andet synspunkt er, at den yderste konsekvens af det stærke defensorat, som kom fra ministeren, der jo også er professor i skatteret, er, at alle borgere i dette land skal have gratis, fradragsberettiget hjælp til at få udfyldt selvangivelsen. Det ville være den yderste konsekvens, for der kan lige så godt tales for, at man starter efter at have fået afvist en sag i det ene eller det andet led. Jeg kan ikke forstå det på anden måde, end at ministeren ligefrem går så langt, at han siger,

[Tastesen]

at det er, før man udfylder sin selvangivelse, før ligningskommissionen har vurderet den, man skal have ret til fradrag.

Hagen Hagensen (KF):

Ministeren skal nok tale for sig selv, men jeg vil godt starte med at sige, at det i hvert fald er afgørende for os, at der er fremsat et lovforslag af ministeren og ikke udsendt et cirkulære om disse forhold. Det, ministeren sagde heroppefra, er, at man skal stille alle ens, og den dom, der er afsagt af østre landsret, strækker for mig at se ikke til i den forbindelse. Derfor er vi tilfredse med, at vi kommer til at drøfte forholdet og forhåbentlig får gennemført dette lovforslag.

Hvad jeg egentlig vil kommentere, er den bemærkning, hr. Bernhard Baunsgaard kom med om, at der er et sundt og naturligt fjendskab mellem administration og borger, når det drejer sig om skattesager. Han gjorde ikke ordene til sine egne, måske, men han sagde det i hvert fald. Nu har jeg i over 35 år taget del i praktisk skatteligning, og jeg har aldrig nogen sinde følt fjendskab mellem borgerne og den forvaltning, der er til rådighed for os, tværtimod. Ofte er der en hjælpsomhed og et forsøg på at nå frem til en løsning af problemerne på et lavt niveau, hvis jeg må sige det på den måde, uden at man skal til at klage op igennem systemet. Det er i hvert fald givet, at det folkelige elements indflydelse på skatteligningen for mig at se er af afgørende betydning, fordi man repræsenterer borgeren, beskytter hans ret, men også beskytter alle andre borgers ret over for den enkelte, der måske ikke har gjort sine ting op på rette måde. Det er meget væsentligt for os at få slået det fast.

Jeg synes – det vil jeg føje til – at det vil være forkert, hvis man kun skal have lov til at fradrage sine omkostninger, når man fører skattesager ved de ordinære domstole. Det er forkert. Vi skal søge at begrænse klagernes antal. Hvorfor skal man slæbes igennem så og så mange instanser, hvis man kan klare det på rette måde i et lavere led? Det er udtryk for en retssikkerhed, som jeg gerne vil bidrage til, og jeg tror, det kan gøres, ikke mindst efter, at vi har fået skattestyrelsesloven som instrument dertil.

Lad mig sige til sidst – uden at ville tage det op på ny – at det må være rimeligt, at

det er fradrag i indkomsten. Vi har på anden måde gjort op med, hvordan der skal betales skat. Vi så gerne, at det var ens for alle, og i så fald opstod der ingen drøftelse af, hvor fradraget skulle være. En proportionalskat ført til tops løser naturligvis problemet. Vi har indrettet vores skatteskala efter, hvad man skal betale skat af, og overensstemmende dermed skal den skattepligtige indkomst gøres op, også med de fradrag, der følger deraf. Diskussionen med hr. Bernhard Baunsgaard om de 70 pct. og 40 pct. vil jeg på forhånd afskære. Der kan henvises til masser af tilfælde i Folketingstidende, hvor hr. Bernhard Baunsgaard og jeg har drøftet disse forhold. Vi er uenige, så langt som det overhovedet kan række, og vi når ikke længere dermed.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg skal kun bekræfte, at vi er uenige om, hvorvidt det er rimeligt at give den ene 70 pct. rabat, når han bedst har råd til at klare sig selv, og den anden 40 pct. rabat, når han har dårligst råd til at klare sig selv. Det er nok til syvende og sidst forskellen mellem radikal og konservativ opfattelse. Det skal jeg lade ligge.

Derimod var der bemærkningen om dette med det sunde og naturlige fjendskab. Jeg understregede, at det for mig var uønsket at se på det på den måde, at der er et sundt og naturligt fjendskab mellem borger og administration, men ministerens forslag bygger på det. Det underbygger den antagelse, at der skulle være et sådant fjendskab mellem borger og administration. Det er derfor, jeg ikke kan godkende ministerens forslag. Jeg vil gerne være med til at kigge på dette, når det drejer sig om domstolene, for de har en anden funktion, en anden opgave. Men jeg ville finde det ulykkeligt, om vi vedtog et lovforslag, der kun kan finde berettigelse, når man går ud fra, at der er et fjendskab mellem borger og administration, og at administrationen ikke administrerer sådan, som vi har ment det. Den må i givne situationer hjælpe borgerne.

(Kort bemærkning).

Hagen Hagensen (KF):

[Hagen Hagensen]

Jeg var så venlig før at sige, at hr. Bernhard Baunsgaard ikke havde gjort bemærkningen om fjendskab mellem administration og borger til sin. Nu synes jeg næsten, han gør det. Det er meget væsentligt for mig at få sagt, at hr. Bernhard Baunsgaard med det, han har sagt her, beskylder administrationen for på grund af fjendskab over for borgeren at være usaglig. Det må ikke siges, for dansk administration i skatteforhold er saglig og gør en god gerning ved at prøve på at klare sagerne. Den kan tage fejl, ligesom alle andre kan gøre det, men at sige, at der er et naturligt fjendskab over for borgeren, er forkert. Det er at klandre de folk, der har med skatteligning at gøre, og det må man ikke gøre, for det er forkert.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det var jo netop det, jeg sagde: det eksisterer ikke, for administrationens embedsmænd er borgernes tjenere, og derfor skal vi ikke vedtage et forslag, der bygger på den antagelse. Jeg bebrejder bestemt ikke administrationen noget. Man siger i mange tilfælde til borgerne: I har taget fejl, I kunne have gjort sådan og sådan, det havde været bedre for jer. Det skal man fortsat gøre. Derfor er det forkert, at vi har en minister, der har denne opfattelse og derfor fremsætter et forslag, der kun kan bygge på antagelsen, at der er fjendskab mellem administration og borger. Det kan jeg ikke godkende. Det var det, jeg sagde. Jeg prøver tværtimod på at retlede ministeren, så han ikke tumler ud i denne sag, der vil underbygge en antagelse af den slags.

Ministeren for skatter og afgifter (Isi Foighel):

Det er dog det mest opsigtsvækkende, jeg har hørt – skal jeg nu være beskeden og sige: i de sidste 30 år – at fordi folk får bistand til at løse fortolkningsproblemer, juridiske problemer, så skulle der være fjendskab. Må jeg have lov til at sige til hr. Bernhard Baunsgaard, at det er en fuldkommen myte at fortælle folketinget, at ministeren har den opfattelse, at der er fjendskab mellem skattemyndighederne og borgerne, når alle mine bestræbelser går ud på det stik modsatte. Jeg

vil gerne vide, hvorfra hr. Bernhard Baunsgaard har fået den idé.

Hvis jeg vender tilbage til det eksempel, jeg gav før, kan der være tale om en borger, der ikke rigtig forstår loven om ægtefællebeskatning: hvad er arbejdsindtægt, og hvad er formueindtægt? Han henvender sig til skattemyndighederne, og de giver en fortolkning, og han siger: ja men jeg ved da ikke, om det er rigtigt, hvad man fortæller mig, og så klager han. Ja, måske er klagen fuldstændig overflødig; vi kender jo folk, der klager, selv om der ikke er nogen grund til det. Vi har masser af eksempler, heldigvis fra tidligere tider, hvor en borger har henvendt sig til skattemyndighederne og sagt: hvis jeg sælger mit hus, vil det så blive betragtet som spekulation eller hvad? Ja men er det fjendskab, at man henvender sig til myndighederne og får et svar? Er det fjendskab, at skattemyndighederne ikke kan godkende en selvangivelse, fordi der mangler dokumentation? Vil det ikke være en hjælp for borgeren, at der er nogle sagkyndige, der rådgiver ham med hensyn til, hvilken dokumentation han skal fremkomme med?

Det er en myte, der vitterlig er grebet ud af den blå luft, at dette lovforslag bygger på en forudsætning om fjendskab. Nej, hr. Bernhard Baunsgaard, det bygger på det stik modsatte. Det bygger på, at nu skal vi altså også i lovgivningen give udtryk for, at vi har forståelse for borgernes vanskeligheder i skattesystemet, og at vi vil række dem en hjælpende hånd. Det er efter min ordbog det stik modsatte af fjendskab.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Når jeg tænker tilbage på forslaget om bindende forhåndstilsagn, kan jeg forstå ministeren, kan jeg forstå, at dette forslag er kommet. Det er derfor, jeg siger til ministeren: dette er et fejlskud. Det bør være sådan, at borgeren i tryghed henvender sig til administrationen og siger: hvordan skal jeg bære mig ad i denne skattesag? Og så får man et godt råd.

Naturligvis kan administrationen tage fejl, og hvem er det så, der træffer afgørelsen? Det er domstolene. Det bedste ville være, om man fik fri proces i den slags sager. Det kan måske ikke lade sig gøre, men det kan vi jo

[Bernhard Baunsgaard]

undersøge. Kan det ikke lade sig gøre, siger jeg: så gerne støtte til at betale de sagkyndige. Jeg har tidligere sagt heroppefra, at egentlig er det rimeligt, at man, hvis man får ret, får det udbetalt ubeskåret.

Ministerens forslag bygger på fradrag, og det bygger på det asociale, vi talte om før, at de, der har bedst råd, skal have 70 pct. tilbage, og at de, der har dårligst råd, folkepensionisterne, skal have 40 pct. tilbage. Det er dårligt. Lad os dog i hvert fald give dem det samme, og så må det i sagens natur blive 50 pct. til hver.

At sige til dem: I skal være bange for administrationen, søg sagkyndig bistand, så I kan klare jer over for den! – kan kun bygge på den antagelse, at der er fjendskab. Det bedrøver mig, at ministeren kan tumle ud i sådan noget, men det kan jo være, at vi kan klare det for ministeren i udvalget.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg har blot bedt om ordet for en kort bemærkning for at hjælpe hr. Bernhard Baunsgaard, så han ikke skal tumle længere ud i sin meget forkerte argumentation.

Det vil jeg hjælpe hr. Bernhard Baunsgaard til ved at gøre opmærksom på, at der er en række andre forhold, hvor man har advokat- og revisorbistand, uden at det betyder, at der er fjendskab mellem parterne. Hvis man handler med fast ejendom, så er det ret hyppigt, at man har advokatbistand; det er endda ofte således, at køber og sælger har den samme advokat. Det kan også være, at man har revisor og økonomisk konsulent. Hvis det drejer sig om et ansættelsesforhold, sker det, at man har sagkyndig bistand til at lave en ansættelseskontrakt. Hvis man forpagter en forretning af en eller anden art, så hænder det, at man har advokat og revisor osv. Det behøver ikke at betyde, at der er fjendskab. Hvis der indgås forretningsmæssige aftaler om leasing, om køb og salg, om fremstillingsrettigheder og alt muligt andet, så har man ofte bistand af eksperter: advokat, revisor m.v. Det behøver altså ikke at betyde, at der er fjendskab i dette ords egentlige betydning. Tværtimod kan det betyde, at man tilstræber fortsat at være gode venner.

Ministeren for skatter og afgifter (Isi Foighel):

Jeg er ked af, at jeg er nødt til at slå fast én gang til – for der plejer at være en meget nær forståelse mellem de synspunkter, hr. Bernhard Baunsgaard fremkommer med, og dem, jeg fremsætter, med hensyn til borgernes retssikkerhed – at dette lovforslag ikke bygger på nogen form for fjendskab mellem skattemyndighederne og borgerne. Det er fri fantasi, at det skulle bygge på det. Ja men herregud, man skal jo også have sagkundskab, når man går til domstole, og man skal have sagkundskab, som det netop er blevet sagt af hr. Askjær Jørgensen, på alle andre områder. Kan vi ikke standse den diskussion? Jeg mener, at vi er kommet ind på et fuldstændigt fejlspor. Det har ikke noget med lovforslaget at gøre på nogen som helst måde. Lad os tale om realiteterne, og lad os gøre det i udvalget, ud fra det hensyn, både hr. Bernhard Baunsgaard og jeg føler meget stærkt for, nemlig hensynet til den enkelte borger.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det er først en kort bemærkning til hr. Askjær Jørgensen. Jeg vil gerne sige tak, men hr. Askjær Jørgensen havde – hvad jeg da har oplevet nogle gange før – fuldstændig misforstået, hvad han talte om her.

I de sager, som han nævnte, sager mellem køber og sælger, arbejdstager og arbejdsgiver, er der tale om modstridende interesser. Det er det, jeg ikke vil have indført mellem borgerne og administrationen. Borgerne og administrationen har til opgave at sørge for, at lovene bliver ført ud i livet, administreret på den måde, som folketinget har vedtaget dem. Derfor kan de meget nemt have sammenfaldende interesser, og det skal fastholdes. De kan meget nemt nå til i fællesskab at konstatere, at dér har folketinget ikke været særlig heldigt. Vi kan nok finde nogle eksempler i det, som ministeren fremførte. I ægtefællelovgivningen er der vist noget, vi skal have rettet. Det kan administrationen og borgerne i fællesskab godt komme til. Lad os så underbygge det.

Ministeren siger, at lovforslaget ikke bygger på nogen form for antagelse om fjendskab mellem administration og borgere. Vel,

[Bernhard Baunsgaard]

så kan vi konstatere, at forslaget er en fejltagelse, og så retter vi det i udvalget.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg bærer over med hr. Bernhard Baunsgaard, når hr. Bernhard Baunsgaard ikke kan forstå noget så enkelt og elementært, at de modstridende interesser er nøjagtig de samme, når det er skattemyndighederne og skatteyderne, som i de andre tilfælde, for det drejer sig om to parter, hvor den ene part skal have penge og den anden part skal af med penge. Der er modstridende interesser i begge tilfælde, de er fuldstændig ens. Når hr. Bernhard Baunsgaard ikke kan forstå noget så elementært og så let, så kan jeg godt forstå, at hr. Bernhard Baunsgaard tumler forvildet rundt i det, men det bærer jeg over med.

Anders Poulsen (V):

Jeg skal ikke gå ind i diskussionen om fjendskab eller ikke fjendskab. Det, der kalder mig herop, er nogle bemærkninger, der er faldet vedrørende en godtgørelsesordning. Nu har jeg haft lejlighed til at drøfte de retssikkerhedsproblemer, der knytter sig til fradragsretten, endda nogle gange her i folketinget, og jeg tror egentlig, at hver eneste gang vi har diskuteret her, har tanken om en godtgørelsesordning været fremsat. Det lyder jo principielt rigtigt og smukt, at hvis en borger kommer i klemme i vore forvaltningssystemer, skal han friholdes, men jeg er nødt til at sige, at det er temmelig oplagt, at det bliver en syltekrukke; det kan ikke lade sig gøre at få dette sat på plads i det praktiske liv. Første gang jeg stødte på det forslag her i folketinget, var i 1979, ultimo 1979, og der er ikke sket noget siden da. Da blev det også fremført fra socialdemokratisk side.

Spørgsmålet om en cirkulæreløsning eller en lovgivning på området har også været berørt. Jeg vil gerne først benytte lejligheden til at takke skatteministeren for hans, synes jeg, glimrende indlæg til forsvar for retssikkerheden. Der blev trukket mange, mange rigtige ting frem, som blev udtrykt på en ganske glimrende måde. Det vil jeg gerne sige tak for. Jeg forstod på ministerens første indlæg, at vi var ganske enige om, at retstilstanden inden 1970, altså den gamle fra-

dragsret, var der ikke tvivl om, den var rigtig. Folketingets tidligere ombudsmand er i øvrigt også enig med os og har givet udtryk for den samme holdning. Men så kommer vi til noget, jeg har lidt vanskeligt ved at forstå. Når vi så i juni 1982 får en østre landsrets dom, der siger, at østre landsret også er enig med os – i hvert fald for et stykkes vedkommende – med hensyn til den fradragsret, der var gældende tidligere, hvorfor skulle der så egentlig opstå usikkerhed? Kan vi ikke blot klare dette på den efter min mening rigtige måde, nemlig ved udstedelse af et cirkulære hvilende på fradragsretten, på retstilstanden, som den var gældende, inden man fjernede fradrag for personlige skatter? Vi har fået klarlagt, at østre landsret er enig med os et godt stykke af vejen. Der er næppe tvivl om, at man var enig med os den resterende del, både med os og med folketingets tidligere ombudsmand.

Denne diskussion skal jeg i øvrigt ikke gå mere ind i. Jeg har i mit første indlæg meddelt, at vi fra venstres side naturligvis støtter det fremsatte lovforslag.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg har to bemærkninger i den almindelige anden runde. Den ene er en tak til hr. Wilhjelm, fordi hr. Wilhjelm anbefalede en del af vores skattepolitik. Hr. Wilhjelm sagde nemlig, at den progressive skatteskala var asocial i denne sammenhæng, og dermed erklærede hr. Wilhjelm sit fjendskab til den progressive skatteskala. Jeg forstod hr. Wilhjelm således, at han mente, det var mere retfærdigt, hvis skatteprocenten var ens for alle skatteydere. Jeg vil gerne takke for den opslutning. Heri er vi helt enige.

Ministeren bliver ved med at anbefale, at dette måske også skal gælde på andre områder, f. eks. de sociale områder. Ministeren har mig bekendt ikke haft den ære at sidde som medlem af folketingets socialudvalg, men jeg kan oplyse, at hvis man skal have penge fra staten som socialhjælp, så foregår det altså ved, at man opsøger socialforvaltningen og bliver henvist til en behandler, som på enhver måde sidder og gennemgår paragraffer og muligheder sammen med den, der søger. Det er altså en helt anden procedure og en helt anden arbejdsgang, et helt andet system, end når man har med skatte-

[Askjær Jørgensen]

væsenet at gøre. Når det drejer sig om skat, sidder man hjemme eller på sit kontor sammen med revisor og advokat og får det lavet, så sendes resultatet over til skattevæsenet, og så sidder de derovre. Der er et helt anderledes upersonligt forhold. Der er slet ikke det vejledningsmoment inde i det system. Derfor vil jeg advare imod, at man bakker op, at det, vi her tager fat på, også skulle gælde på andre områder. Administrationen er væsentligt forskellig.

Wilhelm (VS):

Det er formentlig overflødigt over for alle andre end hr. Askjær Jørgensen at gentage, hvad jeg sagde, og hvad vi ustandselig siger, nemlig at fradragene altid virker asocialt.

Det, der kaldte mig op, var ministerens kommentarer til de indvendinger, vi er kommet med. Jeg synes ikke, de var særlig overbevisende. Ministeren siger, at der er intet i dette forslag, der kan motivere til et overforbrug eller merforbrug af skatteekspertise til skattetænkning. Jeg synes, det er en forbløffende udtalelse. Det, man reelt gør, er at opretholde gevinstchancerne fuldstændig uændrede, at opretholde præmiestørrelserne fuldstændig uændrede, men nedsætte gebyret for at deltage i spillet til ca. en fjerdedel for de bedre aflagte, som jo især vil benytte sig af det her. Kan ministeren nævne ét eneste andet eksempel, hvor man har foretaget sådan noget, uden at det har ført til et merforbrug af den slags spil eller, som det her drejer sig om, anvendelse af skatteekspertise? Det ville forbløffe mig meget, hvis ministeren kunne nævne sådan et eksempel.

Ministeren sagde noget, som for mig nærmest lød som en idealisering, nemlig at borgerne skal have den bedste ekspertbistand til deres skattemellemværende med myndighederne. Jeg synes, det er en forkvaklet indstilling til hele skattepolitikken – for at sige det rent ud. Den rigtige indstilling må være, at skattelovgivningen er så klar og gennemskuelig, at borgerne ikke behøver nogen som helst form for bistand – og heller ikke skal betale det, der bliver tilbage efter en fradragsrefusion – for at få deres ret i skatteanliggender. Men sådan er skattelovgivningen ikke. Det må være det, der er idealet.

Jeg ved godt, at ministeren vil sige: »Ja men det forsøger vi samtidig; jeg sagde jo

også noget om forenkling.« Hertil vil jeg sige: ja, herre jøsses da, det har enhver skatteminister i hvert fald i de sidste 100 år sagt. Og hvordan er det gået? Lovgivningen er blevet mere og mere indviklet, fordi der skal laves fiduser af hensyn til nogle enkelte smarte. Og denne skatteminister er ingen undtagelse. Jeg nåede ikke at blive færdig med optællingen, men denne skatteminister har på 5 måneder fremsat over 20 komplicerede skatteforslag. De indeholder – jeg nåede ikke at tælle dem – i hvert fald langt mere end 100 nye paragraffer eller paragrafændringer i vores skattelovgivning, og det er ikke forenkling, det er yderligere komplicering. Det skaber yderligere behov for, at borgerne skal have eksperter for at finde ud af det virvar, ministeren er med til at lave.

Ministeren for skatter og afgifter (Isi Foighel):

Må jeg sige til hr. Tastesen, at jeg er også indstillet på, at alle skal behandles ens, men det kan vi først gennemføre, i det øjeblik vi får gennemført en proportionalbeskatning. I så fald vil fradragene virke ens for alle. Men så længe vi har en progressiv beskatning, må det være således, at fradragene må følge skalaen for indkomstbeskatningen.

Jeg har ikke fremsat forslag om, at udfyldning af selvangivelser skal medføre fradrag. Det er noget, som alle borgere i dette land har pligt til, og et fradrag, som gælder alle, er jo ikke et fradrag for nogen som helst, det er kun en indskrænkning i selve beregningsgrundlaget for skatten. Det fradrag, jeg foreslår, er for de enkelte, der er kommet i vanskeligheder, og det er en helt anden snak. Men i øvrigt er den dag måske ikke så fjern, hvor vi kan afskaffe selvangivelsen, i hvert fald for langt den største del af befolkningen, og så falder det væk.

Med hensyn til de bemærkninger, som hr. Anders Poulsen kom med, kender jeg naturligvis det synspunkt, som også andre end hr. Anders Poulsen har argumenteret for: at det kan have sit forblivende ved østre landsretts dom. Nej, det kan det faktisk ikke, for dommens rækkevidde er begrænset. Den er begrænset efter sin formulering. Man har i debatten på forskellig måde udeladt de afgørende ord i selve konklusionen. Den er begrænset til advokat- og revisorudgifter i skat-

[Ministeren for skatter og afgifter]

tesager, der er knyttet til driftsudgifter. Det er begrænsningen i østre landsrets dom. Det kan vi tage en lang juridisk diskussion om, hvis vi vil, men så gør vi jo ikke systemet klarere. Det må være rigtigt, at vi med hensyn til resultatets rækkevidde har nogle ganske klare regler.

Den kritik, man kan rette mod skattedepartementets praksis, kan rettes på to punkter. Det ene drejer sig om de udgifter til advokat og revisor, der står i forbindelse med driftsudgifter. Her er jeg enig med dommen i, at det har været en fejlfortolkning i skattedepartementet gennem mange år, at de ikke kunne trækkes fra. Det andet drejer sig om alle andre udgifter i forbindelse med skattesager. Her er spørgsmålet, hvorvidt der har været hjemmel til det efter kildeskattelovens indførelse. Det er det problem, vi forsøger at løse her. Det er et problem, som østre landsret ikke tager stilling til. Det siger sig selv, at en minister ikke kan udstede et cirkulære i strid med gældende ret, og det er i hvert fald ikke klogt at udstede et cirkulære, hvor det er tvivlsomt, hvad der er gældende ret.

Med hensyn til det, hr. Wilhjelms sagde, er jeg da, gentager jeg, fuldstændig enig i, at skattelovgivningen skal være klar. Jeg er også enig i, at jeg har fremsat en række lovforslag, som ikke alle har tjent til at skabe større klarhed, men det skyldes simpelt hen, at vi i skatteloven tilstræber en millimeterretfærdighed for den enkelte – og det er nok rigtigt, at vi gør det. Derved bliver skattereglerne udviklede. Derfor er vi nødsaget til at gøre noget, der hjælper den enkelte med at finde ud af disse udviklede regler.

Når hr. Wilhjelms hævder, at det, vi gør nu ved dette lovforslag, er at forøge gevinstchancerne for skatteyderne, det er at gøre lodsedlen i spillet billigere, så røber det en holdning til skatteyderne og til skattesystemet, som naturligvis er diametralt modsat regeringens holdning. Vi laver ikke skatteregler for dem, der spiller, for dem, der tager gevinstchancer. Vi opfatter skattesystemet som et system, der gælder for alle borgere, og dette er en hjælpende hånd til dem, der er kommet i vanskeligheder allerede ved ligningskommissionen. At lave skatteregler, fordi der måske findes en promille af befolkningen, der misbruger dem, er noget, som jeg ikke vil være med til. Det afslører helt klart

den forskel, der er i hr. Wilhelms betragtningsmåde vedrørende vort samfund og min.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 53:

Forslag til folketingsbeslutning om udarbejdelse af en fondsbeskatningslov.

Af Lykketoft (S), Rahbæk Møller (SF), Bernhard Baunsgaard (RV) og Wilhjelms (VS).

(Fremsat 28/1 83).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for skatter og afgifter (Isi Foighel):

Det forslag til folketingsbeslutning, som forslagsstillerne her har fremsat, går ud på, at regeringen skal udarbejde et forslag til en fondsbeskatningslov, der skal fremsættes i næste folketingsår med henblik på ikrafttræden hurtigst muligt. Forslaget til en fondsbeskatningslov skal tage udgangspunkt, siger man i beslutningsforslaget, i fondsudvalgets betænkning fra januar i år.

Baggrunden for, at regeringen skal iværksætte arbejdet med en fondsbeskatningslov allerede nu, er, at man vil sikre sig, at en fondsbeskatningslov ikke forsinkes unødigt, efter at der samtidig med beslutningsforslaget er fremsat forslag til lov om fonde og forslag til lov om erhvervsdrivende fonde.

Jeg vil gerne knytte nogle enkelte kommentarer til dette forslag. Fondsudvalget har i overensstemmelse med de retningslinjer, der